

Sygn. akt IV Ua 46/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Beata Łożyńska-Motyka (spr.)
Sędziowie:	SSO Beata Urbańska-Woike SSO Beata Kurowska

Protokolant: st. sekr. sądowy Zofia Fronckiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 września 2017r. w Olsztynie

sprawy z wniosku H. T.

przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16 maja 2017 r. , sygn. akt IV U 851/15

oddala apelację

SSO Beata Urbańska-Woike SSO Beata Łożyńska-Motyka SSO Beata Kurowska

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 6 października 2015 r. Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności utrzymał w mocy decyzję Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w O. z 13 sierpnia 2015 r., mocą której zaliczono H. T. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na czas określony do 31 sierpnia 2018 r.

W odwołaniu od powyższego orzeczenia H. T. wniósł o jego zmianę przez ustalenie, że jest osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym.

Skarżący podniósł, że oba Zespoły orzekły o niepełnosprawności sprzecznie z zebranymi w sprawie dowodami. Zdaniem odwołującego się, występujące u niego schorzenia powodują ograniczenia, które winny skutkować zaliczeniem go do wyższego stopnia niepełnosprawności.

W odpowiedzi na odwołanie Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w E. wniósł o jego oddalenie.

Organ podniósł, że przy orzekaniu o stopniu niepełnosprawności skarżącego, uwzględnił wszystkie przesłanki, o których mowa w § 3 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (DZ.U. Nr 139, poz. 1328).

Wyrokiem z 16 maja 2017 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że uznał, iż ustalony umiarkowany stopień niepełnosprawności odwołującego się ma charakter stały, a niepełnosprawność ta jest spowodowana schorzeniami o symbolach 05-R, 10-N i 07-S. W pozostałym zakresie Sąd oddalił odwołanie.

Sąd Rejonowy ustalił, że orzeczeniem z dnia 13 sierpnia 2015 r. Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności zaliczył odwołującego się do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na okres do dnia 31 sierpnia 2018 r. z powodu schorzeń o symbolach 05-R, 10-N, a Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Celem ustalenia stopnia niepełnosprawności wnioskodawcy, postanowieniem z 16 grudnia 2015 r. Sąd I instancji dopuścił dowód z opinii biegłych z zakresu neurologii, ortopedii i okulistyki, zaś postanowieniem z dnia 8 lutego 2016 r. dowód z opinii biegłego kardiologa.

Biegły ortopeda uznał odwołującego się za niepełnosprawnego w stopniu umiarkowanym na okres do 31 sierpnia 2018 r. Jak wskazał, wnioskodawca leczy się z powodu choroby zwyrodnieniowej kręgosłupa L/S, dolegliwości bólowych barku, w dzieciństwie przeżył amputację ręki i częściowo przedramienia lewego. Zdaniem biegłego skarżący jest osobą wymagającą okresowej pomocy osób trzecich do pełnienia ról społecznych. W dokumentacji medycznej nie ma zapisów potwierdzających znaczne ograniczenie możliwości samodzielnego poruszania się.

Z kolei biegła okulista rozpoznała u odwołującego się pourazowy zanik oka prawego – oko ślepe. Wskazała, że w oku lewym jest prawidłowa ostrość widzenia do dali i w odpowiednich okularach do bliży. Jednocześnie kwalifikuje tylko do lekkiego stopnia niepełnosprawności na stałe.

Biegła neurolog rozpoznała u wnioskodawcy zmiany zwyrodnieniowo- dyskopatyczne kręgosłupa L-S z zespołem bólowym, stan po (...) na poziomie L4/L5 i operacji stenozy kanału kręgowego na poziomie L4/L5, pourazową amputację przedramienia lewego (1948 r.). Zdaniem biegłej rozpoznane schorzenia powodują naruszenie sprawności organizmu- badany wymaga czasowej lub częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Schorzenia te nie powodują jednak konieczności stałej lub długotrwałej opieki innych osób. Ze względu na wiek badanego i charakter schorzeń (nie rokują poprawy) biegła uznał, że niepełnosprawność ma charakter trwały.

Z ustaleń Sądu rejonowego wynika nadto, że biegły kardiolog rozpoznał u odwołującego się schorzenia w postaci nadciśnienia tętniczego bez wzmianki o powikłaniach narządowych, chorobę zwyrodnieniowo- dyskopatyczną kręgosłupa, stan po pourazowej amputacji dłoni i przedramienia lewego oraz galki ocznej. Biegły wskazał, że główną przyczyną niepełnosprawności nie są schorzenia układu sercowo- naczyniowego. W przedłożonej dokumentacji brak jest wzmianek o istotnych powikłaniach rozpoznanego nadciśnienia tętniczego lub innych schorzeniach układu sercowo- naczyniowego.

Z uwagi na zgłaszane zastrzeżenia odwołującego się do sporządzonych opinii, Sąd Rejonowy dopuścił dowód z opinii uzupełniających okulisty, ortopedy i kardiologa.

Biegły ortopeda w opinii uzupełniającej podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko. Wobec przedstawienia przez skarżącego nowej dokumentacji medycznej, biegły kardiolog ostatecznie uznał, że wnioskodawca jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym. Jak wskazał w opinii uzupełniającej, odwołujący 8 listopada 2016 r. przeżył zabieg wszczepienia stymulatora serca z powodu zespołu chorego węzła zatokowego z towarzyszącym blokiem

trójwiązkowym. Skarżący wymaga częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych, brak jest natomiast podstaw do uznania go za osobę niezdolną do samodzielnej egzystencji z powodu schorzeń układu sercowo-naczyniowego.

Mając na uwadze poczynione ustalenia, Sąd I instancji uznał, że odwołanie w części zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy podkreślił, że ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721 ze zm.) w art. 3 ust. 1 ustala trzy stopnie niepełnosprawności, to jest znaczny, umiarkowany i lekki. Kryteria oceny niepełnosprawności określa zaś Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (DZ.U. Nr 139, poz. 1328).

Zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych za osobę o lekkim stopniu niepełnosprawności uznaje się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne. Osoba taka, pomimo naruszonej sprawności organizmu jest zdolna do wykonywania pracy i samodzielnej egzystencji. Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji (art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych). Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych (art. 4 ust. 2 ustawy). Jednocześnie § 32 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności przewiduje, iż symbol przyczyny niepełnosprawności zawarty w orzeczeniu o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności lub wskazaniach do ulg i uprawnień odzwierciedla rozpoznanie uszkodzenia lub choroby, które niezależnie od przyczyny jej powstania powoduje zaburzenia funkcji organizmu oraz ograniczenia w wykonywaniu czynności życiowych i aktywności społecznej osoby zainteresowanej lub dziecka. Orzeczenie może zawierać więcej niż jeden symbol przyczyny niepełnosprawności, nie więcej niż trzy symbole schorzeń, które w porównywalnym stopniu wpływają na zaburzenie funkcji organizmu.

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego, Sąd Rejonowy uznał, że należy zaliczyć odwołującego się do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z powodu schorzeń określonych symbolami 05-R, 10-N i 07-S na stałe. Sąd I instancji podzielił opinie biegłych lekarzy, specjalistów z zakresu medycyny zajmujących się schorzeniami, które występują u odwołującego. Uznał, że sporządzone przez biegłych opinie są dokładne i jednoznaczne w swych ustaleniach i wnioskach. Biegli wskazali, iż posiadane przez odwołującego schorzenia kwalifikują go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z uwagi na jego dysfunkcje. Podtrzymali w tym zakresie stanowisko WZON. Biegła neurolog dodatkowo podkreśliła, że stan zdrowia odwołującego i jego wiek powodują, że stwierdzona niepełnosprawność ma charakter stały. Dodatkowo biegły kardiolog uznał, iż z uwagi na zabieg wszczepienia stymulatora serca z powodu zespołu chorego węzła zatokowego z towarzyszącym blokiem trójwiązkowym wnioskodawca wymaga częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Tym samym Sąd Rejonowy uznał, że umiarkowany stopień niepełnosprawności jest spowodowany także przyczynami kardiologicznymi.

Sąd I instancji nie znalazł natomiast podstaw do zmiany orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w E. poprzez zmianę ustalonego stopnia niepełnosprawności na wyższy niż umiarkowany.

Mając zatem powyższe na uwadze, Sąd Rejonowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., w punkcie pierwszym wyroku zmienił w części zaskarżone orzeczenia, zaś w pozostałym zakresie oddalił odwołanie jako bezzasadne w oparciu o przepis art.477¹⁴ § 1 k.p.c.

W nieformalnej apelacji od powyższego wyroku H. T. wniósł o jego zmianę przez orzeczenie, że jest osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Zdaniem skarżącego wyrok został wydany na podstawie nieprawidłowo i w sposób nonszalancki sporządzonych opinii przez biegłych sądowych. Wydane opinie są kategoryczne, jednakże nie pozwoliły Sądowi I instancji na poprawne ustalenie wniosku z zebranych przesłanek.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Na wstępie należy podkreślić, że Sąd I instancji poczynił poprawne ustalenia w zakresie stanu faktycznego oraz dokonał trafnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Zebrane dowody ocenił i rozważył wszechstronnie i przekonująco, przyjmując na podstawie opinii biegłych, że wnioskodawca ze względu na stopień naruszenia sprawności organizmu spełnia warunki do zaliczenia go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Przedmiotowa ocena mieści się w granicach swobodnej oceny dowodów, o której mowa w treści art. 233 k.p.c.

Sąd Okręgowy w pełni podziela i akceptuje te ustalenia oraz argumentację prawną zaprezentowaną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Apelacja wnioskodawcy sprowadza się w istocie do polemiki z rozstrzygnięciem Sądu Rejonowego. Skarżący nie przedstawił w niej takich zarzutów, które mogą zniweczyć ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego. Sąd Okręgowy nie dopatrywał się w postępowaniu przed Sądem I instancji naruszenia przepisów prawa materialnego czy przepisów postępowania, skutkujących koniecznością zmiany czy uchylenia zaskarżonego wyroku.

Niewątpliwie rację należy przyznać skarżącemu, że ocena stopnia niepełnosprawności powinna być dokonywana przez pryzmat sumy stwierdzanych schorzeń i taka ocena, zdaniem Sądu II instancji została przeprowadzona w niniejszym postępowaniu. Trzeba jednak wyraźnie wskazać, że o tym czy ubezpieczony jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym, czy też w stopniu znacznym nie może decydować sama w sobie ilość schorzeń, ale ich następstwa w zakresie naruszenia sprawności organizmu w odniesieniu do zdolności do wykonywania zatrudnienia, a nadto możliwości wypełniania ról społecznych jako elementu uczestnictwa w życiu społecznym.

Rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy sprowadzało się do ustalenia, czy stan zdrowia ubezpieczonego kwalifikuje go do wyższego stopnia niepełnosprawności, niż umiarkowany. Jeszcze raz za Sądem I instancji należy przypomnieć, że stosownie do treści art. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji, natomiast do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Przesłanki, jakie bierze się pod uwagę przy orzekaniu o stopniu niepełnosprawności określa rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. tj. z 2015 r., poz.1110). Stosownie do § 29 powołanego wyżej rozporządzenia standardy w zakresie kwalifikowania do znacznego stopnia niepełnosprawności zawierają kryteria określające skutki naruszenia sprawności organizmu powodujące:

1) niezdolność do pracy - co oznacza całkowitą niezdolność do wykonywania pracy zarobkowej z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu;

2) konieczność sprawowania opieki - co oznacza całkowitą zależność osoby od otoczenia, polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem;

3) konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych - co oznacza zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych.

2. Przez długotrwałą opiekę i pomoc w pełnieniu ról społecznych rozumie się konieczność jej sprawowania przez okres powyżej 12 miesięcy w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3.

Z kolei zgodnie z § 30 standardy w zakresie kwalifikowania do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zawierają kryteria określające naruszenie sprawności organizmu powodujące:

1) czasową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza konieczność udzielenia pomocy, o której mowa w § 29 ust. 1 pkt 3, w okresach wynikających ze stanu zdrowia;

2) częściową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o których mowa w § 29 ust. 1 pkt 3.

Analiza treści wskazanego rozporządzenia w części dotyczącej zakresu naruszenia sprawności organizmu, jaki bierze się pod uwagę przy kwalifikowaniu do znacznego, czy umiarkowanego stopnia niepełnosprawności oraz analiza treści opinii biegłych sądowych, jednoznacznie wskazują, że odwołujący się spełnia kryteria do zaliczenia go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Niewątpliwie w związku z naruszeniem sprawności organizmu wnioskodawca ma ograniczenia w codziennym funkcjonowaniu, jednakże ich stopień nasilenia nie powoduje konieczności stałego lub długotrwałego sprawowania opieki i pomocy innym osobom w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza zaś naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokojenie bez pomocy innych osób podstawowych czynności życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację (art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r.).

Mając powyższe na uwadze należy podzielić stanowisko Sądu I instancji, że w przedmiotowej sprawie brak jest przesłanek pozwalających na przyznanie skarżącemu wyższego stopnia niepełnosprawności. Zarzuty sformułowane w apelacji pod adresem biegłych nie dają podstaw do skutecznego zakwestionowania opinii przez nich sporządzonych. Należy wskazać, że ubezpieczony nie podniósł żadnych rzeczowych argumentów. Trudno bowiem za taki argument uznać podejrzenie, że opinie zostały opracowane w sposób przestępczy. Podkreślenia wymaga, że opinie biegłych są jednoznaczne, rzetelne i wyczerpujące. Wyrażone w nich oceny i wnioski są nie tylko stanowcze, ale i zgodne z zasadami logiki oraz w należyty sposób umotywowane. Subiektywne przekonanie odwołującego się o istnieniu niepełnosprawności w stopniu znacznym nie może uzasadniać uwzględnienia żądania, skoro z opinii biegłych specjalistów w dziedzinach odpowiadających schorzeniom wnioskodawcy, jednoznacznie wynika, że skarżący jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym.

Podnieść nadto należy, że sprawy o ustalenie stopnia niepełnosprawności są sprawami, dla rozstrzygnięcia których niezbędna jest ocena stanu zdrowia ubezpieczonego. Sąd nie jest władny oceniać tej okoliczności samodzielnie. Stan zdrowia osoby ubezpieczonej bezsprzecznie jest okolicznością, dla której ustalenia, niezbędne są wiadomości specjalne w rozumieniu art. 278 § 1 k.p.c., wymagające udziału w procesie biegłych lekarzy sądowych. Kluczowa dla tego rodzaju spraw okoliczność stanu zdrowia oraz ocena stopnia niepełnosprawności - w przypadku sporu co do tej okoliczności -

nie może być ustalana przez sąd samodzielnie lub wyłącznie na podstawie innych dowodów zgłaszanych przez strony postępowania.

Skoro w aktualnym stanie zdrowia wnioskodawcy nie stwierdzono, by był on osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym, to brak jest podstaw do uwzględnienia żądania.

Mając zatem powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

.

.